

Natuurherstelwet voor Europese steden

Heidi Kamerling practor Groene leefbare stad, Yuverta. (<https://hotspotgroeneleefbarestad.nl/practoraat>)

Stedelijke vergroening in Europa heeft de afgelopen jaren aanzienlijke vooruitgang geboekt, met aandacht voor zowel ecologische voordelen als het verbeteren van de levenskwaliteit van stadsbewoners. Belangrijke ontwikkelingen zijn onder meer de toenemende populariteit van groene daken en gevels in verschillende Europese steden, die bijvoorbeeld helpen de luchtkwaliteit te verbeteren en het stedelijk hitte-eilandeffect te verminderen.

Steden richten zich ook op het creëren van grotere stedelijke bossen en parken, wat zowel het milieu als de mentale gezondheid van bewoners ten goede komt. Daarnaast creëren steden zoals Utrecht, Valencia en Kopenhagen ecologische corridors en groene netwerken die parken en natuurgebieden met elkaar verbinden en zo de biodiversiteit bevorderen. Deze trends weerspiegelen de toenemende focus in Europa op mentale gezondheid, biodiversiteit en leefbaarheid door middel van stedelijke vergroening. Ook lokale, nationale en EU-wetgeving heeft een grote impact op de stedelijke vergroening. Een van de belangrijkste ontwikkelingen hierin is de Natuurherstelwet. Deze is er niet alleen voor natuurgebieden, maar ook voor steden. In dit document proberen wij u te informeren over die wet in de stedelijke context.

De Natuurherstelwet is een verordening van de Europese Unie die bedoeld is om het milieu binnen de EU te beschermen en de natuur te herstellen naar een goede ecologische staat. De Natuurherstelwet vormt de eerste wettelijke verplichting voor grootschalig natuurherstel met als doel verdere achteruitgang van beschermde habitats en soorten te voorkomen. De wet is een essentieel onderdeel van de Europese Green Deal en de EU-biodiversiteitsstrategie, en maakt de daarin vastgelegde hersteldoelen juridisch bindend. Belangrijk is dat de voorgestelde Natuurherstelwet betrekking heeft op terrestrische, kust-, zoetwater- én stedelijke ecosystemen (Europees Parlement, 2024).

Tijdslijn:

- Het VN-decennium voor ecosysteemherstel: 5 juni 2021
- Het voorstel voor de Natuurherstelwet werd ingediend door de Europese Commissie op 22 juni 2022, als onderdeel van de Europese Green Deal en de EU-biodiversiteitsstrategie
- Het Europees Parlement en de Raad bereikten op 9 november 2023 een akkoord over een compromis
- De wet werd aangenomen in de Raad van de Europese Unie op 17 juni 2024
- De wet werd gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU op 29 juli 2024
- De wet trad in werking op 18 augustus 2024 (20 dagen na publicatie)

- De nationale overheden moeten in september 2026 hun plannen aanleveren bij de Europese Commissie. Er vindt dan een beoordeling plaats, die ertoe moet leiden van vanaf juli 2027 de plannen gerealiseerd gaan worden.

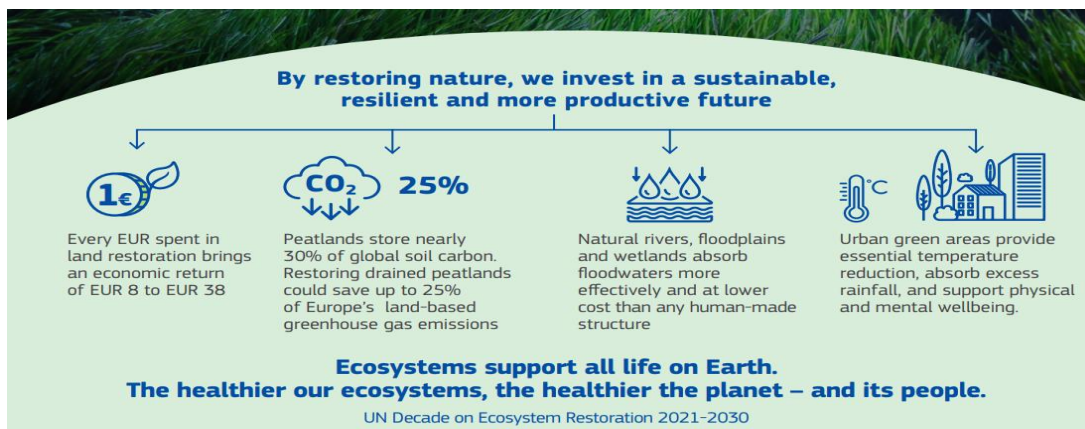
In deze wet zijn er specifieke doelstellingen opgenomen in de tijdslijn voor stedelijke ecosystemen:

- Geen nettoverlies van stedelijke groene ruimten en boomkroonbedekking met bijbehorende ecologische waarden in elke EU-stad, elk dorp en elke voorstad tegen 2030.
- Een stijgende trend in stedelijke groene ruimten en boomkroonbedekking met bijbehorende ecologische waarden in elke EU-stad, elk dorp en elke voorstad, totdat een bevredigend niveau is bereikt zoals afgesproken in de plannen voor 2040 en 2050. Er wordt met nadruk gelet op netto winst van groene ruimte geïntegreerd in bestaande en nieuwe gebouwen en infrastructuurontwikkelingen (inclusief renovaties en herontwikkelingen).
- Om aan bovenstaande te voldoen moeten lokale overheden (gemeenten in Nederland) de hoeveelheden met bijbehorende ecologische kwaliteit van de stedelijke groene ruimten en boomkroonbedekking nauwkeurig monitoren.

(artikelen in de wet met betrekking tot stedelijke ecosystemen: zie bijlage 1)

Door deze wet zullen steden worden beïnvloed, en hopelijk zal dit een grote impact hebben op burgers: klimaatadaptatie (hitte-eilandeffect), welzijn en biodiversiteit.

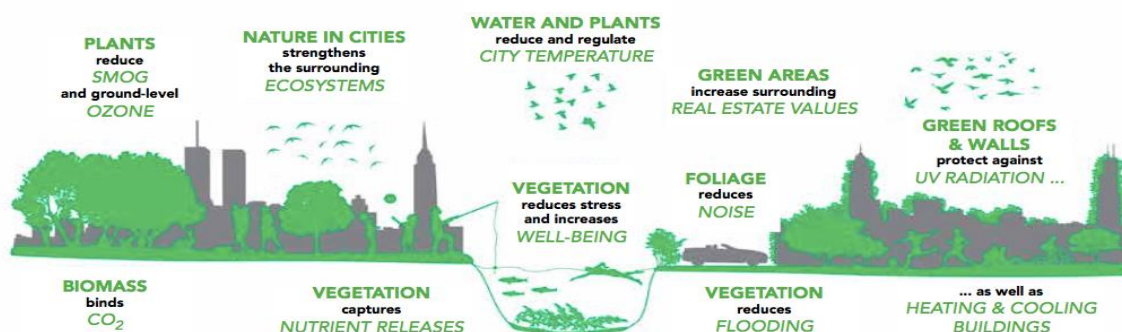
Aangezien driekwart van alle EU-burgers in steden, regio's en dorpen woont, is het duidelijk dat stedelijke actie een hoeksteen moet zijn van de inspanningen van de Europese Unie voor natuurherstel. Maar het is ook duidelijk dat toenemende en versnelde verstedelijking, evenals sterkere verbindingen tussen stad en platteland, de druk op natuurlijke en half-natuurlijke habitats in steden, dorpen en regio's vergroten. Stedelijke groene gebieden kunnen in de toekomst zorgen voor essentiële temperatuurverlaging, overtollige regenval opvangen, en fysieke en mentale gezondheid ondersteunen (Wilk en Utkarsh 2022).

From European Commission (2022): [Nature Restoration Law. For people, climate, and planet](#)

Als steden deze doelstellingen uit de Natuurherstelwet willen bereiken, is er een grote behoefte aan:

- Een groene infrastructuur en beleid op lokaal, oftewel gemeentelijk niveau;
- Fysiek groene en natuur inclusieve gebouwen, waarvoor kennis en opgeleide professionals nodig zijn op alle EQF-niveaus;
- Monitoring van groene gebieden en boomkroonbedekking met extra ondersteuning van technologie en/of AI;
- Monitoring van de groene impact om ecosysteemdiensten in steden te kunnen meten;
- Onderhoud in overeenstemming met de natuur, waarvoor kennis en opgeleide professionals op alle EQF-niveaus nodig zijn;
- Bewustwording van de positieve effecten op fysiek en mentaal welzijn;
- Bewustwording en betrokkenheid van burgers. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van citizen science-instrumenten en het betrekken van basisscholen en middelbare scholen.

Parallel aan de Natuurherstelwet voor stedelijke gebieden is er ook de wetgeving met betrekking tot stedelijk waterbeheer en afvalzuivering gekomen: **De Europese Strategie voor Waterbestendigheid**, The Water Resilience Strategy.

Deze strategie van de Europese Commissie is gericht op beter waterbeheer, het aanpakken van waterschaarste en het bevorderen van duurzaam watergebruik via diverse maatregelen en beleidslijnen.

Belangrijkste doelstellingen zijn:

- **Herstel van de watercyclus:** De strategie zet in op bescherming en herstel van de watercyclus van bron tot zee, om beter bestand te zijn tegen overstromingen, droogte en waterschaarste. Daarbij hoort ook de uitvoering van bestaande EU-wetgeving voor zoetwaterbeheer.
- **Watergerichte economie:** Er wordt ingezet op waterzuinige praktijken en groene infrastructuur om water vast te houden, vervuiling te voorkomen en het waterverbruik efficiënter te maken. Doel: 10% meer efficiëntie in alle sectoren tegen 2030.
- **Schoon en toegankelijk water:** Richtlijnen om het waterverbruik te beperken en de waterkwaliteit te verbeteren, onder meer door het aanpakken van vervuilende stoffen zoals PFAS.
- **Innovatie versnellen:** De strategie stimuleert de ontwikkeling van nieuwe oplossingen, zoals digitale tools voor monitoring en efficiënter gebruik van water.
- **Betere samenwerking en bestuur:** Sterkere bestuursstructuren en meer grensoverschrijdende samenwerking zijn essentieel, vooral in gedeelde stroomgebieden.

Belangrijkste acties:

- **Investeren in infrastructuur:** Vernieuwing van waternetwerken om lekken te verminderen en efficiëntie te verhogen, mede gefinancierd door de Europese Investeringsbank.
- **Bewustwording en educatie:** Campagnes om het bewustzijn over waterbesparing te vergroten en goede praktijken te delen.
- **Wetgeving en doelen:** Nieuwe regels voor waterverbruik en onttrekking op stroomgebiedsniveau, gebaseerd op actuele inzichten in waterbeschikbaarheid en klimaatrisico's.

Bronnen

European Commission. (2022). Nature Restoration Law For people, climate, and planet 22 June 2022 #EUGreenDeal. [Nature Restoration Law. For people, climate, and planet](#)

European Commission. (2024). Urban Wastewater Treatment Directive .[Directive - EU - 2024/3019 - EN - EUR-Lex](#) and [Urban wastewater - European Commission](#)

European Parliament. (2024) Nature Restoration Law: Regulation (EU) 2024/1991 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2024 on nature restoration and amending Regulation (EU) 2022/869 (Text with EEA relevance).

European Parliament. (2025). Water resilience: MEPs call for comprehensive EU strategy, press release, 8 April 2025

European Parliament. (2025). Resolution on the European Water Resilience Strategy.

Prach, K., Janečková, P., & Walker, L. R. (2025). Europe's Nature Restoration Law has now been adopted. What comes next?. *Oikos*, e11209.

Wasser 3.0 (2023). Publication EU Wastewater Treatment Directive. [EU Urban Wastewater Treatment Directive - Wasser 3.0](#)

Wilk, B.; Utkarsh, S. (2022). The proposed EU Nature Restoration Law. What role for cities and regions? Policy Brief drafted by ICLEI Europe for Network Nature (H2020 project No. 887396)

****Bron nature restauration law:** [L_202401991EN.000101.fmx.xml](#). European Parliament. (2024)
Nature Restoration Law: Regulation (EU) 2024/1991 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2024 on nature restoration and amending Regulation (EU) 2022/869

Article 8

Restoration of urban ecosystems

1. By 31 December 2030, Member States shall ensure that there is no net loss in the total national area of urban green space and of urban tree canopy cover in urban ecosystem areas, determined in accordance with Article 14(4), compared to 2024. For the purposes of this paragraph, Member States may exclude from those total national areas the urban ecosystem areas in which the share of urban green space in the urban centres and urban clusters exceeds 45 % and the share of urban tree canopy cover exceeds 10 %.
2. From 1 January 2031, Member States shall achieve an increasing trend in the total national area of urban green space, including through the integration of urban green space into buildings and infrastructure, in urban ecosystem areas, determined in accordance with Article 14(4), measured every six years from 1 January 2031, until a satisfactory level as set in accordance with Article 14(5) is reached.
3. Member States shall achieve, in each urban ecosystem area, determined in accordance with Article 14(4), an increasing trend of urban tree canopy cover, measured every six years from 1 January 2031, until the satisfactory level identified as set in accordance with Article 14(5) is reached.

Article 14

Preparation of the national restoration plans

4. Member States shall determine and map urban ecosystem areas as referred to in Article 8 for all their cities and towns and suburbs.

The urban ecosystem area of a city or of a town and suburb shall include:

- (a) the entire city or town and suburb; or
- (b) parts of the city or of the town and suburb, including at least its urban centres, urban clusters and, if deemed appropriate by the Member State concerned, peri-urban areas.

Member States may aggregate the urban ecosystem areas of two or more adjacent cities, or two or more adjacent towns and suburbs, or both, into one urban ecosystem area common to those cities, or towns and suburbs, respectively.

5. By 2030, Member States shall set, through an open and effective process and assessment based on the latest scientific evidence, the guiding framework referred to in Article 20(10) and, if available, the guiding framework referred to in Article 20(11) satisfactory levels for:

- (a) pollinator populations referred to in Article 10(1) and for the indicator referred to in Article 12(2);
- (b) each of the chosen indicators referred to in Article 11(2);
- (c) each of the chosen indicators referred to in Article 12(3);
- (d) urban green space referred to in Article 8(2); and
- (e) urban tree canopy cover referred to in Article 8(3).